

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини №2 та медсестринства

Навчальний рік 2022-2023

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«Медсестринство у внутрішній медицині»

Нормативний освітній компонент
Формат освітнього компонента очний
Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність «223 «Медсестринство»
Освітньо-професійна програма «Сестринська справа»
Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Курс перший (два роки навчання)

Силабус освітнього компонента розглянуто
на засіданні кафедри Пропедевтики
внутрішньої медицини №2 та
медсестринства

Протокол від
“14 ”червня 2022 року № 11

В.о.Завідувача кафедри

Доц. Піонова О. М.
(підпис) (прізвище
та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
проблем терапевтичного профілю

Протокол від
“25 ”серпня 2022 року № 1

Голова

проф. Кравчун П.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Хіміч Т.Ю., доцент кафедри ПВМ №2 та медсестринства, доцент, к.мед.н.
2. Ярощук А.В., асистент кафедри ПВМ №2 та медсестринства, доцент, магістр медсестринства

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь

Ярошук Аліна Віталіївна асистент кафедри ПБМ№2 та медсестринства, магістр медсестринства

Професійні інтереси: медсестринство

Контактний тел. та E-mail викладача +380972419718 av.yaroshchuk@knmu.edu.ua

Хіміч Т.Ю., доцент кафедри кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, медсестринства та біоетики, доцент, к.мед.н.

Професійні інтереси: терапія, імунологія, алергологія

Контактний тел. та E-mail викладача +380972934789 ty.khimich@knmu.edu.ua

Інформація про консультації Очні консультації: згідно розкладу кафедри на базі кафедри - обласної клінічної лікарні за попередньою домовленістю. Он-лайн консультації: за попередньою домовленістю з викладачем з використанням ресурсів системи Moodle. (<http://31.128.79.157:8083/login/index.php>)

Локація. Місце проведення лекцій та практичних занять: лекційна зала та учбові кімнати кафедри пропедевтики внутрішньої медицини №2 та медсестринства, і (вул. Тринклера 3)

Час проведення занять: понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця (9⁰⁰-11⁵⁰/13²⁰-17¹⁰ у відповідності до розкладу);

ВСТУП

Силабус освітнього компонента «Медсестринство у внутрішній медицині» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Сестринська справа» та Стандарта вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності «Медсестринство»

Опис освітнього компонента (анотація) «Медсестринство у внутрішній медицині» є клінічною дисципліною, спрямованою на ознайомлення здобувач вищої освіти із основними професійними діями медичної сестри терапевтичного стаціонару. Освітній компонент «Медсестринство у внутрішній медицині» передбачає вивчення гігієнічних, профілактичних та лікувальних заходів, які входять до компетенції середнього медичного персоналу і застосовуються для створення комфортних умов перебування хворого у медичному закладі, сприяння як найшвидшого одужання пацієнта, запобігання розвитку ускладнень, а також опанування найпростішими маніпуляціями надання першої медичної допомоги при невідкладних станах; опанування основною маніпуляційною технікою медичної сестри відповідних підрозділів стаціонару. Освітній компонент розроблено таким чином, щоб надати здобувачам вищої освіти необхідні знання про захворювання внутрішніх органів відповідно до медсестринського процесу.

Предметом вивчення освітнього компонента «Медсестринство у внутрішній медицині» є комплекс теоретичних та практичних питань, спрямованих на формування особистості медичного працівника, озброєного знаннями та вміннями з сестринської справи, яка спрямована на забезпечення та збереження здоров'я і життя людини.

Пререквизити та постреквизити: відповідно до примірного навчального плану, вивчення освітнього компоненту «Медсестринство у внутрішній медицині» здійснюється у відповідному семестрі, коли здобувач вищої освіти набув відповідні знання з наступних дисциплін: основи медичної біології та мікробіології, медична та біоорганічна хімія, основи біологічної фізики та медична апаратура, основи латинської мови з медичною термінологією, основи правознавства, основи психології та міжособового спілкування, основи філософських знань, анатомія людини, фізіологія, фармакологія та медична рецептура, історія медицини та медсестринства, основи

медсестринства з якими інтегрується програма клінічного медсестринства. «Медсестринство у внутрішній медицині» формує засади вивчення здобувач вищої освіти подальших фахових освітніх компонентів клінічного медсестринства у внутрішньої медицини, що передбачає «вертикальну» інтеграцію з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з сестринської справи в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Послання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE <https://distance.knmu.edu.ua/my/>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1.1. Метою вивчення освітнього компонента «Медсестринство у внутрішній медицині» є : засвоєння здобувач вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок та умінь при здійсненні мед сестринського процесу, формування у майбутніх медичних сестер/бакалаврів холистичного бачення своєї майбутньої професії.

1.2. Основними завданнями освітнього компонента «Медсестринство у внутрішній медицині» є: ознайомлення з моральними концепціями, принципами й традиціями медсестринської справи; набуття умінь та навичок виконання різних медсестринських маніпуляцій.

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі медсестринства, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;
- Здатність вчитися та бути сучасно навченим, застосовувати знання у практичних ситуаціях, використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- Володіти іноземною мовою та сучасними програмними забезпеченням;
- Діяти на основі етичних та деонтологічних міркувань (мотивів), забезпечення конкурентоспроможності випускника на ринку праці;
- Ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь) та медичних засобів, втручань та дій при оцінці функціонального стану пацієнтів, підготовці їх до діагностичних досліджень та забору матеріалу для лабораторних досліджень;
- Ставити медсестринський діагноз;
- Проводити профілактику захворювань;
- При непередбачених ситуаціях вміти – швидко орієнтуватись, мислити та приймати рішення в межах своєї компетентності.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування здобувач вищої освіти компетентностей:

інтегральні:

Компетентності та результати навчання.

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття здобувач вищої освіти компетентностей:

– *інтегральна:*

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

– *загальні:*

ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 09. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків

ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення

ЗК 11. Здатність працювати в команді

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії

– спеціальні (фахові, предметні):

ФК 01. Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в повсякденній професійній практиці.

ФК 02. Здатність розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності і визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах.

ФК 03. Здатність задовольнити потреби пацієнта/клієнта протягом різних періодів усього життя (включаючи процес вмирання) шляхом планування, допомоги і виконання медсестринських втручань, оцінки та корекції індивідуальних планів догляду, створених у співпраці з пацієнтом/клієнтом, особами, що доглядають, членами сім'ї та іншими медичними і соціальними працівниками.

ФК 04. Застосовування професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнтові/клієнтові гідного ставлення, приватності (інтимності), конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.

ФК 05. Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення догляду на основі холістичного (цілісного) підходу, враховуючи задоволення потреб пацієнта у комфорті, харчуванні, особистій гігієні та здатності особи задовольняти свої щоденні потреби.

ФК 06. Здатність ефективно застосовувати сукупність професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій при оцінці функціонального стану пацієнтів/клієнтів, підготовці їх до діагностичних досліджень та зборі біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

ФК 07. Збереження власного здоров'я фахівця при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій та процедур, при переміщенні і транспортуванні пацієнта/клієнта.

ФК 08. Профілактична діяльність медичної сестри, направлена на збереження і зміцнення здоров'я, попередження захворювань й інформування та навчання пацієнта та членів його родини.

ФК 13. Здатність виявляти зв'язок клінічних проявів захворювань з результатами додаткових методів дослідження.

ФК 14. Здатність організувати та надавати невідкладну допомогу при різних гострих станах.

ФК 15. Здатність організувати та надавати невідкладну допомогу в надзвичайних ситуаціях у мирний та воєнний час.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувач вищої освіти наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1. Проводити медсестринське суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані дані .

ПРН 2. Проводити медсестринську діагностику: виявляти та оцінювати проблеми пацієнта.

ПРН 3. Планувати медсестринські втручання.

- ПРН 4. Здійснювати контроль за роботою молодшого медичного персоналу та станом інвентарю.
- ПРН 6. Забезпечувати здоровий мікроклімат в колективі. Використовуючи принципи медсестринської етики та деонтології, правила міжособового спілкування з метою створення сприятливого психологічного мікроклімату, вміти:
- ПРН 7. Брати участь у забезпеченні спостереження за здоровим і перехворілим населенням, реабілітації та диспансерного нагляду.
- ПРН 8. Виконувати медичні маніпуляції з метою забезпечення санітарно протиепідемічного режиму.
- ПРН 12. Належно виконувати медичні маніпуляції з метою проведення заходів щодо стабілізації функціонального стану організму.
- ПРН 14. Вміти підготувати пацієнта, здійснити забір і скерування біологічного матеріалу на лабораторне та інструментальне дослідження.
- ПРН 16. Здатність до точності при здійсненні взаємозалежних медсестринських функцій.

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувач вищої освіти наступних соціальний навичок (Soft skills):

- Комуникативні навички
- Здатність працювати в команді, спілкуватися з людьми і управляти конфліктами
- вміння оцінювати і аналізувати ситуації
- Здатність до Організації, планування та ефективного виконання проєктів і завдань
- Здатність виконувати роботу професійно, відповідально
- Здатність проявляти емоційний інтелект у взаємодіях з колегами, клієнтами, з керівником, почуттям такту і своєчасності реакції.
-

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

2.1 Опис дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компонента
		очна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Напрямок підготовки 22 «Охорона здоров'я»	Нормативна
Загальна кількість годин -150	Спеціальність: <u>223 «Медсестринство»</u>	Рік підготовки:
		1-й
		Семестр
		-й
		Лекції
		20 год.
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 72 самостійної роботи здобувач вищої освіти - 78	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Практичні
		52 год.
		Самостійна робота
		78 год.
		Індивідуальні завдання.
		Вид контролю: іспит

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Вид лекції
1	Морально-етичні та законодавчі засади медсестринства в Україні. Організація роботи та обов'язки медичної сестри основних структурних підрозділів терапевтичного стаціонару. Нормативна документація, що забезпечує роботу медсестри терапевтичного відділення	2	Тематична
2	Типи лікувально-профілактичних закладів та їх підрозділів. Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Безпечне лікарняне середовище. Асептика та антисептика	2	Тематична
3	Оцінка загального стану хворого та правила визначення основних показників його життєдіяльності. Роль медичної сестри в забезпеченні особистої гігієни хворого. Догляд за шкірою, профілактика пролежнів	2	Тематична
4	Засоби введення ліків, випису та урахування ліків в терапевтичному відділенні	2	Тематична
5	Технології вимірювання температури. Догляд за хворими при різних періодах лихоманки.	2	Тематична
6	Спостереження за хворими з патологією органів дихання	2	Тематична
7	Спостереження за хворими з патологією органів серцево-судинної системи	2	Тематична
8	Спостереження за хворими з патологією органів ШКТ	2	Тематична
9	Спостереження за хворими з патологією органів сечовивідної системи	2	Тематична
10	Спостереження за хворими з ендокринною патологією	2	Тематична
Всього лекційних годин		20	

2.2.2 Семінарські заняття –не передбачені програмою

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Морально-етичні та законодавчі засади медсестринства в Україні. Організація роботи та обов'язки медичної сестри основних структурних підрозділів терапевтичного стаціонару. Нормативна документація, що забезпечує роботу медсестри терапевтичного відділення	4	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему

			повноважень, кейс-метод, дебати, спаринг-партнерство (навчання в парах),	
2	Типи лікувально-профілактичних закладів. Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Внутрішньолікарняна інфекція. Асептика та антисептика. Види, способи і режими дезінфекції в ЛПЗ	4	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, дебати, спаринг-партнерство (навчання в парах),	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
3	Засоби введення ліків, випису та урахування ліків в терапевтичному відділенні. Особливості введення антибактеріальних та анестетичних препаратів. Допомога хворому при анафілаксії	4	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, дебати, спаринг-партнерство (навчання в	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему

4	Оцінка загального стану хворого та правила визначення основних показників його життєдіяльності	4	парах), розповідь- пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, дебати, спаринг- партнерство (навчання в парах),	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
5	Роль медичної сестри в забезпеченні особистої гігієни хворого. Догляд за шкірою, профілактика пролежнів	4	розповідь- пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, дебати, спаринг- партнерство (навчання в парах),	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
6	Технології вимірювання температури. Догляд за хворими при різних періодах лихоманки.	4	розповідь- пояснення, бесіда, демонстрація, презентація,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове

			відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, дебати, спаринг-партнерство (навчання в парах),	опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
7	Спостереження за хворими з патологією органів дихання. Визначення типу та частоти дихання. Підготовка хворих та необхідного обладнання для взяття харкотиння для різних типів дослідження. Оксигенотерапія. Бронхоскопія. Невідкладні стани в пульмонології	4	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, дебати, спаринг-партнерство (навчання в парах),	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
8	Спостереження за хворими з патологією органів серцево-судинної системи. Дослідження та реєстрація пульсу, артеріального тиску. ЕКГ дослідження та його роль в оцінюванні стану хворого. Невідкладні стани в кардіології	4		
9	Спостереження за хворими з патологією органів ШКТ. Основні правила підготовки хворого до проведення гастроскопії, ректороманоскопії, колоноскопії,	4	--<<	--<<

	ультразвукового дослідження органів черевної порожнини. Підготовка та проведення шлункового та дуоденального зондувань. Промивання шлунка. Основні види клізм та правила їх застосування. Використання газовивідної трубки. Підготовка хворих та необхідного обладнання для взяття калу на яйця гельмінтів, приховану кров, копрограму, бактеріологічне дослідження .Невідкладні стани в гастроентерології			
10	Спостереження за хворими з патологією органів сечовивідної системи. Визначення та реєстрація діурезу, наявності набряків. Правила взяття аналізу сечі для загального, бактеріологічного, добового дослідження та за методикою за Зімницьким. Невідкладні стани в нефрології.	4	-«-	-«-
11	Спостереження за хворими з ендокринною патологією. Дослідження крові на вміст цукру. Невідкладні стани в ендокринології	4	-«-	-«-
12	Організація харчування хворого в терапевтичному стаціонарі. Принципи лікувального харчування.	4	-«-	-«-
13	Загальний і спеціальний догляд за тяжкохворими і агонуючими. Поняття про клінічну та біологічну смерть. Серцево-легенева реанімація.	4	-«-	-«-
	Всього годин	52		

2.2.4. Лабораторні заняття – не передбачані програмою

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Історія розвитку медсестринської справи в Україні(організація шпиталів у Запорізькій Січі, догляд за хворими і пораненими в монастирях). Міжнародне визнання діяльності Ф. Найтінгейл (1820—1910). Товариство Червоного Хреста, його значення в створенні шкіл сестер милосердя	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
2	Медсестринська етика та деонтологія. Мистецтво спілкування в медсестринстві. Навчання в медсестринській справі	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
3	Поняття про потреби, теорію і класифікацію потреб людини. Ієрархія потреб по Маслоу, її значення для медсестринської справи. Характеристика життєво-важливих потреб.	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему

			джерелами.	
4	Інфекційна безпека. Інфекційний контроль.	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
5	Види, методи та режими дезінфекції в ЛПЗ.	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
6	Приготування і використання дезінфікуючих розчинів	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
7	Дезінфекція предметів догляду	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
8	Лікувально-охоронний режим та його значення для пацієнта	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
9	Безпечне лікарняне середовище	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
10	Особиста гігієна пацієнта. Пролежні та їх профілактика	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
11	Навчання пацієнтів і членів його сім'ї догляду за природними шкірними складками і слизовими оболонками	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
12	Харчування та годування тяжкохворих пацієнтів у ліжку	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь;

			інформаційними джерелами.	виступ на задану тему
13	Спостереження за пацієнтами. Термометрія	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
14	Спостереження за пацієнтами. Оксигенотерапія	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
15	Спостереження за пацієнтами. Пульс.	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
16	Спостереження за хворими з патологією серцево-судинної системи	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
17	Дії медичної сестри при підвищенні артеріального тиску	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
18	Дії медичної сестри при болю в серці	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
19	Спостереження за хворими пульмонологічного профілю	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
20	Дії медичної сестри при задусі, нападі астми	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
21	Дії медичної сестри при кишково-шлунковій кровотечі	3	відеороліки, відеофільми, самостійна	реферати; анотації; самоконтроль;

			робота з інформаційними джерелами.	доповідь; виступ на задану тему
22	Ознаки гіпоглікемічної коми, дії медсестри	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
23	Ознаки гіперглікемічної коми, дії медсестри	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
24	Лабораторні методи обстеження хворого та роль медичної сестри в підготовці хворого до цих досліджень	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
25	Інструментальні методи обстеження хворого та роль медичної сестри в підготовці хворого до цих досліджень	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
26	Поняття про смерть та еутаназію. Легенево-серцева реанімація	3	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
	Всього годин самостійної роботи студента	78		

Методи навчання (навести лише ті, які використовуються під час викладання дисципліни): лекція, розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, дебати, спаринг-партнерство (навчання в парах),

Методи контролю:

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему;

Підсумковий контроль: іспит

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Організація оцінювання поточного контролю. Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичному занятті відповідно до конкретних цілей. Застосовуються такі засоби оцінки рівня підготовки здобувач вищої освіти: розв'язання ситуаційних задач, трактування та оцінка результатів лабораторних досліджень, аналіз і оцінка результатів інструментальних досліджень і параметрів, що характеризують функції організму людини, контроль засвоєння практичних навичок. Підсумкове заняття (ПЗ) обов'язково проводиться

згідно з програмою навчальної дисципліни протягом семестру за розкладом, під час занять. Прийом ПЗ здійснюється викладачем академічної групи. Оцінювання здійснюється за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно».

**Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності
здобувачів освіти з освітнього компонента**

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
«Достатньо»	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
Зокрема, критерії оцінювання практичних навичок з дисциплін	

«Відмінно»	Здобувач вищої освіти відповідає високому (творчому) рівню компетентності: здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, без помилок самостійно демонструє виконання практичних умінь та володіє системними теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.) та має здібності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.
«Добре»	Здобувач вищої освіти самостійно демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі неточності, які швидко виправляє, володіє теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.)
«Задовільно»	Здобувач вищої освіти демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі помилки, які може виправити при корекції їх викладачем, володіє задовільними теоретичними знаннями (знає основні положення методики виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.).
«Незадовільно»	Здобувач вищої освіти не може самостійно продемонструвати практичні вміння (виконує їх, допускаючи грубі помилки), не володіє достатнім рівнем теоретичних знань (не знає методики виконання практичних навичок, показань і протипоказань, можливих ускладнень, та ін.).

Перерахунок середньої оцінки за поточну навчальну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувач вищої освіти...» або середню оцінку (с точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу АСУ.

Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу (для освітнього компонента, що завершуються іспитом)

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80

4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Мінімальна кількість балів, яку має набрати здобувач вищої освіти за поточну діяльність під час вивчення розділу, становить 70 балів, максимальна кількість балів - 120 балів.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Самостійна робота здобувач вищої освіти, яка передбачена темою заняття поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті та при проведенні екзамену.

Оцінювання індивідуальних завдань здобувача вищої освіти здійснюється за умов виконання завдань викладача (доповідь реферату на практичному занятті, доповідь з презентацією на практичному занятті, доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей, участь у Всеукраїнській олімпіаді). Бали (не більше як 10) додаються, як заохочувальні. Загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.

Організація підсумкового контролю - іспит. Допуск до іспиту визначається у балах поточної навчальної діяльності, а саме: min - 70, max - 120 балів. Іспит проводиться викладачами кафедри, які призначені на екзаменаційну сесію (професор або доцент кафедри), або комісійно вразі незгоди здобувача вищої освіти з результатами атестації згідно з графіком екзаменаційної сесії.

Іспит з освітнього компонента - це процес, протягом якого перевіряються отримані за курс :

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;
- компетенції - вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

Під час проведення іспиту проводиться оцінювання засвоєння практичних навичок та теоретичних знань за складеними на кафедрі білетами, які включають усі теми дисципліни.

Оцінювання теоретичних знань та практичних навичок, якщо вони представлені в одному білеті

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Відповідь за білетами, які включають теоретичну та практичну частини дисципліни	За кожну відповідь здобувач вищої освіти одержує від 10 до 16 балів, що відповідає: «5» - 16 балів; «4» - 13 балів; «3» - 10 балів.
1	16	13	10		
2	16	13	10		
3	16	13	10		
4	16	13	10		
5	16	13	10		
	80	65	50		

Безпосередньо іспит оцінюється від - 50 до – 80 балів.

Технологія оцінювання дисципліни

Оцінювання результатів вивчення дисциплін проводиться безпосередньо після іспиту.

Оцінка з освітнього компонента визначається як сума балів за ПНД та іспиту і становить min – 120 до max - 200.

**Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою,
чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS**

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Оцінка з освітнього компонента виставляється лише здобувач вищої освіти, яким зараховані усі підсумкові контрольні заняття, диференційний залік.

Здобувачам вищої освіти, що не виконали вимоги навчальних програм дисциплін виставляється оцінка **Fx**, якщо вони були допущені до складання диференційованого заліку або іспиту, але не склали його. Оцінка **F** виставляється здобувач вищої освіти, які не допущені до складання диференційованого заліку або іспиту.

Оцінки "**Fx**" або "**F**" ("незадовільно") виставляються здобувачам вищої освіти, яким не зараховано вивчення дисципліни, формою контролю якої є залік.

Після завершення вивчення дисципліни відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють здобувачу вищої освіти відповідну оцінку за шкалами (Таблиця 3) у залікову книжку та заповнюють відомості

Якщо іспит не складено, встановлюються дати перескладання під час канікул, до початку наступного семестру.

3.2. ПИТАННЯ ІСПИТУ

- 1 Історія розвитку вчення про внутрішні хвороби. Внесок українських вчених у розвиток вітчизняної терапії.
2. Основні принципи охорони здоров'я людини в Україні.
3. Медсестринство в клініці внутрішніх хвороб, його роль.
4. Медсестринський процес, його етапи.
5. Бронхіти гострі та хронічні. Етіологія. Медсестринський процес при бронхітах.
6. Бронхіальна астма. Етіологія. Медсестринський процес при бронхіальній астмі.
Невідкладна допомога при приступі бронхіальної астми та астматичному статусі.
7. Пневмонії. Визначення. Класифікація. Позашпитальна пневмонія.
Етіологія. Медсестринський процес при позашпитальній пневмонії.
Шпитальна (нозокоміальна) пневмонія. Етіологія. Медсестринський процес при нозокоміальній пневмонії. Профілактика пневмоній, участь сестри медичної в її проведенні.
9. Плеврити. Визначення. Класифікація. Медсестринський процес при ексудативному плевриті.
10. Туберкульоз легенів. Етіологія. Класифікація. Медсестринський процес при туберкульозі легенів. Діагностика, ускладнення, принципи лікування, специфічна і неспецифічна профілактика. Постанова Уряду по боротьбі та запобіганні туберкульозу.
11. Гострі алергічні захворювання. Поняття про алергози. Алергічні реакції негайного та сповільненого типу. Медсестринський процес при анафілактичному шоку, набряку Квінке, кропив'янці, сироватковій хворобі. Невідкладна

- допомога при алергічних реакціях негайного типу. Профілактика.
12. Ревматична лихоманка. Етіологія. Медсестринський процес при ревматичній лихоманці. Первинна та вторинна профілактика.
  13. Системні захворювання сполучної тканини. Етіологія. Медсестринський процес при СЧВ та системній склеродермії.
  14. Набуті вади серця. Визначення, причини. Медсестринський процес при мітральних вадах серця.
  15. Артеріальна гіпертензія (первинна гіпертензія) етіологія. Класифікація. Медсестринський процес при артеріальній гіпертензії. Ускладнення їх. Невідкладна допомога при гіпертензивних кризах.
  16. Симптоматична (вторинна) гіпертензія. Класифікація. Медсестринський процес.
  17. ІХС. Стенокардія. Визначення. Етіологія. Форми та класи стенокардії. Медсестринський процес. Невідкладна допомога на до госпітальному етапі при больовому приступі.
  18. Інфаркт міокарда. Етіологія. Класифікація. Атипові форми. Медсестринський процес при неускладненому ІМ. Невідкладна допомога на до госпітальному етапі.
  19. Гостра судинна недостатність. Класифікація. Непритомність, колапс, шок. Причини, клінічні прояви, невідкладна допомога.
  20. Хронічна недостатність кровообігу. Роль Київської школи терапевтів в розробці класифікації хронічної серцевої недостатності. Медсестринський процес.
  21. Гострий гастрит. Причини. Медсестринський процес.
  22. Хронічні гастрити А, В. Етіологія. Медсестринський процес при хронічному гастриті.
  23. Виразкова хвороба шлунка та дванадцятипалої кишки. Етіологія. Медсестринський процес при виразковій хворобі шлунка та дванадцятипалої кишки. Ускладнення виразкової хвороби, їх клінічні прояви, невідкладна допомога.
  24. Рак шлунка. Етіологія, чинники ризику. Класифікація. Медсестринський процес. Профілактика.
  25. Хронічний панкреатит. Етіологія. Медсестринський процес при хронічному панкреатиті.
  26. Хронічні гепатити. Етіологія. Класифікація. Медсестринський процес при хронічних гепатитах.
  27. Цирози печінки. Причини, класифікація
  28. Холецистити. Визначення, причини, класифікація. Медсестринський процес при холециститах.
  29. Калькульозний холецистит (жовчокам'яна хвороба). Етіологія. Медсестринський процес при жовчокам'яній хворобі. Клінічні прояви жовчевої кольки, невідкладна допомога.
  30. Гломерулонефрит гострий та хронічний. Етіологія. Медсестринський процес при гломерулонефритах.
  31. Пієлонефрит гострий та хронічний. Етіологія. Медсестринський процес при пієлонефритах.
  32. Нефролітіаз (нирковокам'яна хвороба). Етіологія. Медсестринський процес при нирковокам'яній хворобі. Надання невідкладної допомоги при нападі ниркової кольки.
  33. Хронічна ниркова недостатність. Етіологія. Медсестринський процес при хронічній нирковій недостатності. Види діалізу. Особливості догляду за пацієнтами.
  34. Анемії. Поняття, класифікація, етіологія. Медсестринський процес при анеміях: постгеморагічній, залізодефіцитній, В₁₂ і фолієводефіцитній, гемолітичній, гіпо- та апластичній.
  35. Гемобластози. Поняття, причини, класифікація. Медсестринський процес при гострій лейкемії.
  36. Хронічні лейкемії (хронічна мієлоїдна та лімфоїдна лейкемія). Стадії, клінічні прояви, картина крові. Медсестринський процес.

37. Злоякісні лімфоми і лімфосаркоми. Медсестринський процес.
38. Геморагічні захворювання. Причини, класифікація. Медсестринський процес при тромбоцитопенічній пурпурі, гемофілії, геморагічному васкуліті, ДВЗ-синдромі.
39. Ревматоїдний артрит. Етіологія. Класифікація. Медсестринський процес при ревматоїдному артриті.
40. Остеоартроз. Етіологія. Медсестринський процес.
41. Пневмоконіози. Причини. Медсестринський процес при пневмоконіозах.
42. Вібраційна хвороба, інтоксикація свинцем та пестицидами. Причини, клінічні прояви. Невідкладна допомога. Профілактика.
43. Дифузний токсичний зоб. Етіологія. Медсестринський процес. Профілактика.
44. Гіпотиреоз. Мікседема. Етіологія. Медсестринський процес.
45. Цукровий діабет. Визначення, причини. Класифікація. Медсестринський процес при цукровому діабеті. Ранні та пізні ускладнення. Невідкладна допомога при комах (гіпо- та гіперглікемічній).
46. Специфіка роботи медичної сестри у терапевтичних відділеннях

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Виявляти проблеми пацієнта, формувати медсестринський діагноз.
2. Складати індивідуальні плани медсестринського догляду за пацієнтом, використовуючи стандартні плани догляду.
3. Складати індивідуальні плани навчання пацієнта, використовуючи стандартні плани навчання.
4. Дезінфікувати й утилізувати використаний одноразовий медичний інструментарій.
5. Дезінфікувати інструменти медичного призначення.
6. Обробляти руки до і після виконання будь-якої маніпуляції.
7. Обробляти руки і слизові оболонки при контакті з біологічними рідинами.
8. Готувати мийні і дезінфекційні розчини різної концентрації.
9. Дезінфікувати предмети догляду.
10. Проводити передстерилізаційне очищення виробів медичного призначення.
11. Контролювати якість передстерилізаційного очищення.
12. Стерилізувати медичний інструментарій методом кип'ятіння (у домашніх умовах).
13. Стерилізувати інструменти в повітряному стерилізаторі. Контролювати якість стерильності.
14. Готувати перев'язувальний матеріал, укладати в стерилізаційні коробки. Контролювати якість стерильності при стерилізації в автоклаві.
15. Надягати стерильний халат, шапочку, маску, гумові рукавички.
16. Заповнювати паспортну частину індивідуальної карти стаціонарного хворого, журнал прийому пацієнтів.
17. Проводити огляд і здійснювати відповідні заходи при виявленні педикульозу.
18. Визначати ступінь ризику розвитку пролежнів у пацієнта.
19. Проводити заходи з профілактики пролежнів.
20. Обробляти шкіру за наявності пролежнів.
21. Здійснювати заходи з догляду за статевими органами, промежиною (профілактика попрілостей).
22. Здійснювати заходи з догляду за очима (промивання, закапування крапель, закладання мазі, ванночки).
23. Здійснювати заходи з догляду за вухами, оброблювання зовнішнього слухового ходу.
24. Здійснювати заходи з догляду за носовими ходами.
25. Здійснювати заходи з догляду за порожниною рота (огляд, протирання, зрошення, полоскання, аплікації).
26. Подавати сечоприймач, металеве і гумове судно тяжкохворим.
27. Складати порційну вимогу на харчування хворих.
28. Складати приблизне добове меню згідно з рекомендованою дієтою.
29. Годувати тяжкохворого пацієнта з ложки і напувальниці.
30. Здійснювати штучне харчування пацієнта (на фантомі).
31. Вимірювати температуру тіла. Реєструвати дані термометрії в температурному листі.
32. Підраховувати частоту дихальних рухів. Реєструвати дані в температурному листі.
33. Визначати життєву ємність легень за допомогою спірометра.
34. Подавати кисень з кисневої подушки.
35. Подавати кисень через носові катетери.
36. Досліджувати пульс. Реєструвати дані в температурному листі.
37. Вимірювати артеріальний тиск. Реєструвати дані в температурному листі.
38. Визначати набряки.

3.3. Контрольні питання та завдання до самостійної роботи Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового заняття, іспиту.

Базовий перелік видів самостійної роботи здобувачів вищої освіти, розроблений відповідно до структури навчальної дисципліни. Самостійна робота здобувачів вищої освіти посідає у вивченні дисципліни вагоме місце. Окрім традиційної передаудиторної підготовки з

теоретичних питань з освітнього компонента, вона включає роботу здобувачів вищої освіти у відділеннях терапевтичного стаціонару, клінічних лабораторіях та відділеннях функціональної діагностики в позааудиторний час, ефективність якої повинна забезпечуватись викладачами та допоміжним персоналом кафедри пропедевтики внутрішньої медицини. До самостійної роботи включено курацію хворих з визначенням етапів медсестринського процесу та медсестринських маніпуляцій.

Здобувач вищої освіти самостійно обирає те захворювання, за яким він проводитиме курацію (розпитування, обстеження) пацієнта.

Підлягає перевірці:

1. рівень теоретичних знань;
2. розвиток творчого мислення;
3. навички самостійної роботи
4. компетенції (вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних занять)
5. рівень сформованості обов'язкових умінь та навичок які входять до складу розділу.
6. виконання індивідуальних завдань здобувача вищої освіти.

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні):

За бажанням здобувача вищої освіти під час вивчення відповідних тем він може виконувати індивідуальну роботу, яка проводиться в позаурочний час та при успішному її виконанні додатково оцінюється викладачем.

Орієнтовний перелік індивідуальних завдань:

1. Проведення розпитування показового хворого, його загального огляду та огляду голови, шиї, кінцівок із встановленням медсестринського діагнозу.
2. Проведення фізикального та інструментального обстеження показового хворого із підготовкою огляду наукової літератури щодо досліджуваного випадку
3. Робота з літературою й іншими джерелами інформації та підготовка реферативного повідомлення про медсестринський діагноз та організацію мед сестринського процесу в клініці внутрішніх хвороб
4. Робота з літературою й іншими джерелами інформації та підготовка реферативного повідомлення про особливості медсестринський діагноз та організацію мед сестринського процесу при захворюваннях із типовим перебігом, обраного за бажанням здобувач вищої освіти

3.5. Інші заохочення (умови нарахування додаткових балів за різні види неформальної та інформальної діяльності, серед яких можуть бути конференції, наукові дослідження, участь у опитуваннях, симпозиумах, тощо):

На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в здобувач вищої освітиських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат) з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (**не більше 10**)

Бали за індивідуальні завдання одноразово нараховуються здобувач вищої освітєві тільки комісійно (комісія – зав. кафедри, завуч, викладач групи) лише за умов успішного їх виконання та захисту. В жодному разі загальна сума балів за ПНД не може перевищувати 120 балів.

3.6. Правила оскарження оцінки

Згідного загальних положень та наказів ХНМУ

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Вимоги освітнього компонента (система вимог та правил, які викладач пред'являє до здобувачів вищої освіти при вивченні освітнього компонента). Щоб досягти цілей навчання і успішно пройти курс, необхідно: з першого дня включитися в роботу; регулярно відвідувати лекції; читати матеріал попередньо, до його розгляду на практичному занятті; не спізнюватися і не пропускати заняття; приходити на кафедру одягнутими у медичний халат, мати змінне взуття, мати при собі фонендоскоп, зошит, ручку; виконувати всі необхідні завдання і працювати щодня; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися за допомогою і отримувати її, коли Ви її потребуєте. Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно.

Передбачена академічна мобільність, взаємозамінність залікових кредитів (обсяг 1 кредиту 30 годин). Здобувачі вищої освіти можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання - строго індивідуально.

Відвідування занять та поведінка Відвідування лекцій та практичних занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим. Не допускаються запізнення здобувачів вищої освіти на лекції та практичні заняття.

Під час лекційного заняття здобувачам вищої освіти рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально.

Використання електронних гаджетів дозволяється лише з дозволу викладача. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття.

Рекомендації щодо успішного складання дисципліни(активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи). Практичні заняття передбачають:

Активну участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі вищої освіти мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливості та неупередженості,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Заохочення та стягнення(додаткові бали за конференції, наукові дослідження, правки, поради, участь у опитуваннях). Оцінювання індивідуальних завдань здобувача вищої освіти здійснюється за умов виконання завдань викладача (доповідь реферату на практичному занятті, доповідь з презентацією на практичному занятті, доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей, участь у Всеукраїнській олімпіаді). Бали (не більше як 10) додаються, як заохочувальні.

Техніка безпеки. На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Порядок інформування про зміни у силабусі та ін. Розробка, оновлення та затвердження силабусу освітнього компонента проводиться кожного навчального року. Обов'язкове

розміщення на сайті ХНМУ в профілі освітньої програми «Сестринська справа» до 30 червня поточного навчального року для наступний навчальний рік;

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика щодо академічної доброчесності (в т.ч. відповідальність за порушення академічної доброчесності). Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ✓ Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- ✓ Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- ✓ Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини №2 та медсестринства підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувач вищої освіти очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі вищої освіти з особливими потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання здобувача вищої освіти це може зробити староста групи.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Клінічний медсестринський діагноз : навчальний посібник для бакалаврів, магістрів та медсестер за спеціальністю «Медсестринство» / Т. С. Оспанова, О. С. Більченко, Ж. Д. Семидоцька, Т. В. Бездітко, Т. Ю. Хіміч, І. О. Чернякова, О. В. Авдєєва, Є. О. Болокадзе, О. В. Веремієнко, К. О. Красовська, А. Б. Борзенко, О. М. Піонова ; МОЗ України, Харківський національний медичний університет. – Харків : ХНМУ, 2019. – 156 с.
<http://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/22760>
2. Касевич, Н. М. Основи медсестринства в модулях: навчальний посібник / Н. М. Касевич. - 3-тє вид., випр. - Київ : ВСВ Медицина, 2018. - 478 с.
3. Лісовий В.М. Основи медсестринства/ В.М. Лісовий, Л.П. Ольховський, В.А. Капустник.- 3-є вид., перероб. і доп.- Київ: ВСВ Медицина.- 912 с.
4. Основні обов'язки та професійні дії медичної сестри терапевтичного відділення : навчальний посібник для викл. та здобувач вищої освіти ІІІ курсу мед. фак. / В. В. Сиволап, Л. В. Лукашенко, О. І. Олійник, І. В. Лихасенко, Н. Ф. Авраменко, М. П. Герасько, С. П. Жеманюк, Л. О. Курілець, Т. В. Кравченко, С. В. Полівода. – Запоріжжя: ЗДМУ, 2017. – 112 с <http://dspace.zsmu.edu.ua/handle/123456789/7560>
5. Медсестринство у внутрішній медицині : підручник / О. С. Стасишин, Н. Я. Іванів, Г. П. Ткачук [та ін.] ; ред. В. В. Стасюк. - 4-тє вид., випр. - Київ : ВСВ Медицина, 2017. - 536 с.
6. *Медсестринство* у внутрішній медицині: навч. посіб. / М.Б.Шегедин, І.А.Шуляр, Л.М.Подносова, Л.П.Дацко, О.Т.Шавала. —К.: Медицина, 2009. —176 с.
7. *Медсестринство* у внутрішній медицині: підручник / О.С.Стасишин, Н.Я.Іванів, Г.П. Ткачук та ін. —К.: ВСВ “Медицина”, 2010. —536 с.

1. Полушкін П. М. Основи загального та спеціального догляду за хворими з маніпуляційною технікою : посібник / П. М. Полушкін, Д. В. Гальченко. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2014. – 378 с.
http://repository.dnu.dp.ua:1100/?page=inner_material&id=422
2. Ковальова, О. М. Деонтологія в медицині: підручник / О. М. Ковальова, Н. А. Сафаргаліна-Корнілова, Н. М. Герасимчук. - 2-ге вид., випр. - Київ : ВСВ Медицина, 2018. - 239 с.
3. Свінцицький, А. С. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини : навчальний посібник / А. С. Свінцицький. - Київ : ВСВ Медицина, 2019. - 1008 с : іл., 80 кольор. вкл.

Інформаційні ресурси

1. OSCE-1.НМУ ім.О.О.Богомольця. Фізикальні методи обстеження дихальної системи (офіційна версія), 2017. –<https://www.youtube.com/watch?v=o3V4Z6EVz94>
2. OSCE-1.НМУ ім.О.О.Богомольця. Фізикальні методи обстеження серцево-судинної системи (офіційна версія), 2017. –
<https://www.youtube.com/watch?v=kgFHCzxEvVU&t=68s>
3. OSCE-1.НМУ ім.О.О.Богомольця.Фізикальні методи обстеження ШКТ (офіційна версія), 2017. – <https://www.youtube.com/watch?v=NAx7TTsWBuc>
4. OSCE-1.НМУ ім.О.О.Богомольця.Методика реєстрації ЕКГ (офіційна версія), 2017. –
<https://www.youtube.com/watch?v=16P0uuZK1CA&t=204s>
5. Яворський О.Г. Аудіодиск «Аускультация легень:основні й побічні дихальні шуми. Аускультация сердца: тони й шуми» / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.
6. Яворський О.Г. DVD-фільм «Пальпація, перкусія, аускультация» (українською й англійською мовами) / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.
7. Яворський О.Г. DVD-фільм «Анамнез. Огляд: фото пацієнтів» / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.
8. З тем «Загальний огляд хворого, огляд окремих частин тіла»
– <http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>
– <http://meded.ucsd.edu/clinicalmed/>
9. З тем «Основні методи обстеження органів дихання»
– <http://meded.ucsd.edu/clinicalmed/>
– <http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>
10. З тем «Основні методи обстеження серцево-судинної системи»
– <http://www.cardiologysite.com/>
– <http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>
– <http://www.blaufuss.org/>
– <http://meded.ucsd.edu/clinicalmed/>
11. З тем «Основні методи обстеження органів шлунково- кишкового тракту та нирок»
– <http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>
– <http://gastroresource.com/GITextbook/En/Default.htm>
–<http://meded.ucsd.edu/clinicalme>